

Neverbální komunikace a písmo

SAN205 Lingvistická antropologie,
podzim 2006

- Kódy paralelní s řečí
- Komunikace pomocí znaků
- Písmo
- Grafické vyjádření
- Specifika psaného projevu

Kódy paralelní s řečí

- tzv. neverbální komunikace – gesta, mimika, držení těla...
- Základní typy (Čermák 2004):
 - Proxémika
 - Haptika
 - Pohled
 - Posturologie
 - Kinezika a mimika

Komunikace pomocí znaků

Od vizuálních symbolů k písmu

- André Marinet: dvojí artikulace lidské řeči
 - První (všechny ZS): členění na znaky
 - Druhá (pouze u PJ): další členění znaků (hlásky)
- Jak je tomu u písma?
- Jaké typy písem známe?

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
ဃ	ဋ	အ		

Typy písem

- Dorozumívání pomocí obrázků
- Písmo ideografické
- Písmo fonetické
- Logografické
- Slabikové
- Hláskové
- Abugida
- Abjad

Piktogramy

女 子 口 日 月 山 川 豕 目 心 雨 田 木 龜

„žena“ „dítě“ „ústa“ „slunce“ „měsíc“ „hora“ „řeka“ „vepř“ „oko“ „srdce“ „déšť“ „pole“ „strom“ „želva“

Symboly

一 二 三 上 下 中

„jeden“ „dva“ „tři“ „nad“ „pod“ „střed“

Ideogramy

好 安 明 家 思 牢 雷 男

„dobrý“
(žena
+ dítě)

„pokojný“
(žena pod
střechou)

„jasný“
(slunce
+ měsíc)

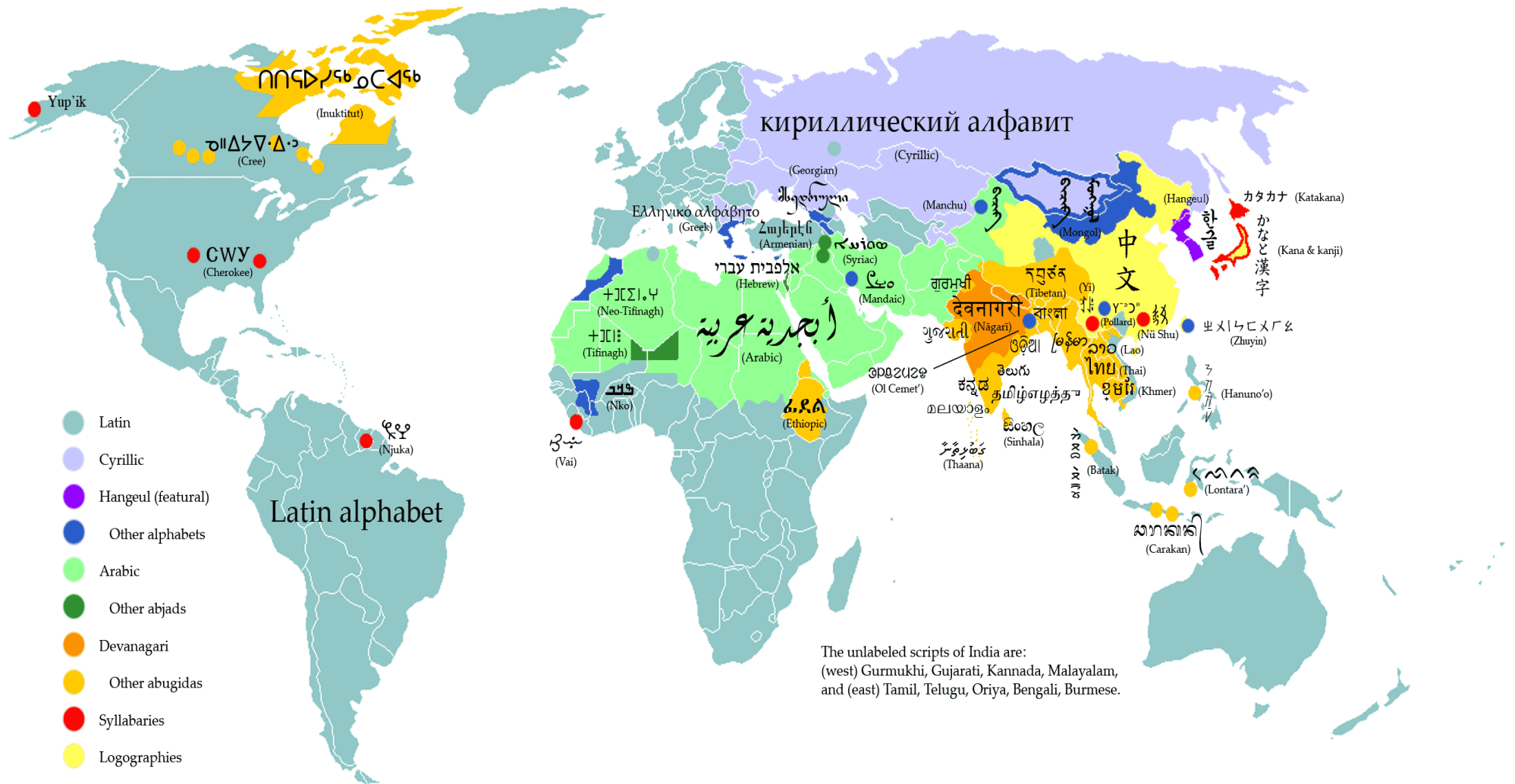
„domov“
(vepř pod
střechou)

„myšlenka“
(srdce +
pole)

„vězení“
(kráva pod
střechou)

„hrom“
(dešťový mrak
nad polem)

„muž“
(pole
+ síla)

The unlabeled scripts of India are:
(west) Gurmukhi, Gujarati, Kannada, Malayalam,
and (east) Tamil, Telugu, Oriya, Bengali, Burmese.

Písmo

- sada základních symbolů
- sada základních konvencí přiřazování významu těmto elementům
- reprezentace mluvené formy, schopnost jejího vyvolání interpretací písma
- fyzické prostředky reprezentace

- Jak se dá v psaném projevu zaznamenat **zvuk řeči?**

- Slovní popis
- Interpunkce
- Hláskováním
- Velká písmena
- Mezery
- Opakování
- Kurzíva

„Jenže já se neodepsal,“ odšeptnul jsem a předstíral provinilost.

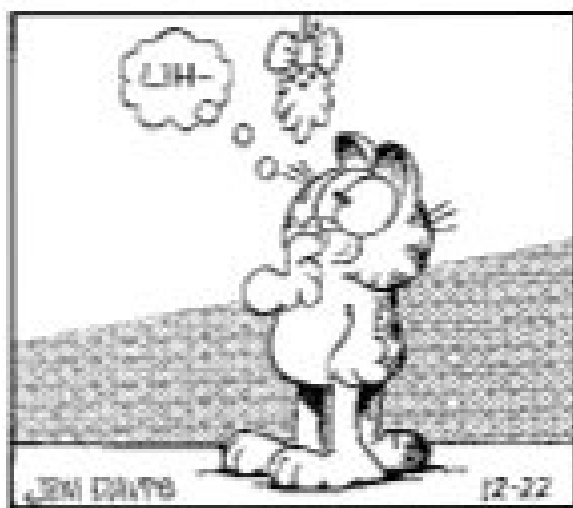
„Cooože?“ zařvala něžně. „Jakto, že jste se neodepsal?“

Cešky fójak, toprá fójak, kripl fójak pýt tapferfójak, moc rát měl cešky Rakušan.

Ja čist všeckno f nóviny, já vám pšinvest pápat, kousat, kuřit, cúcat, cešky fójak, toprá fójak.

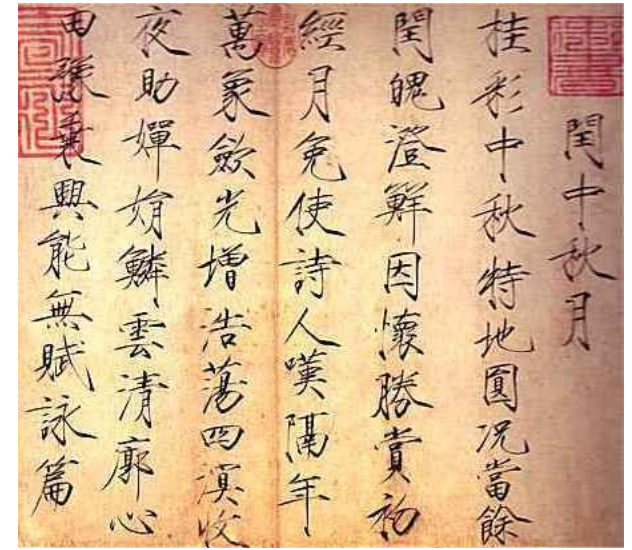
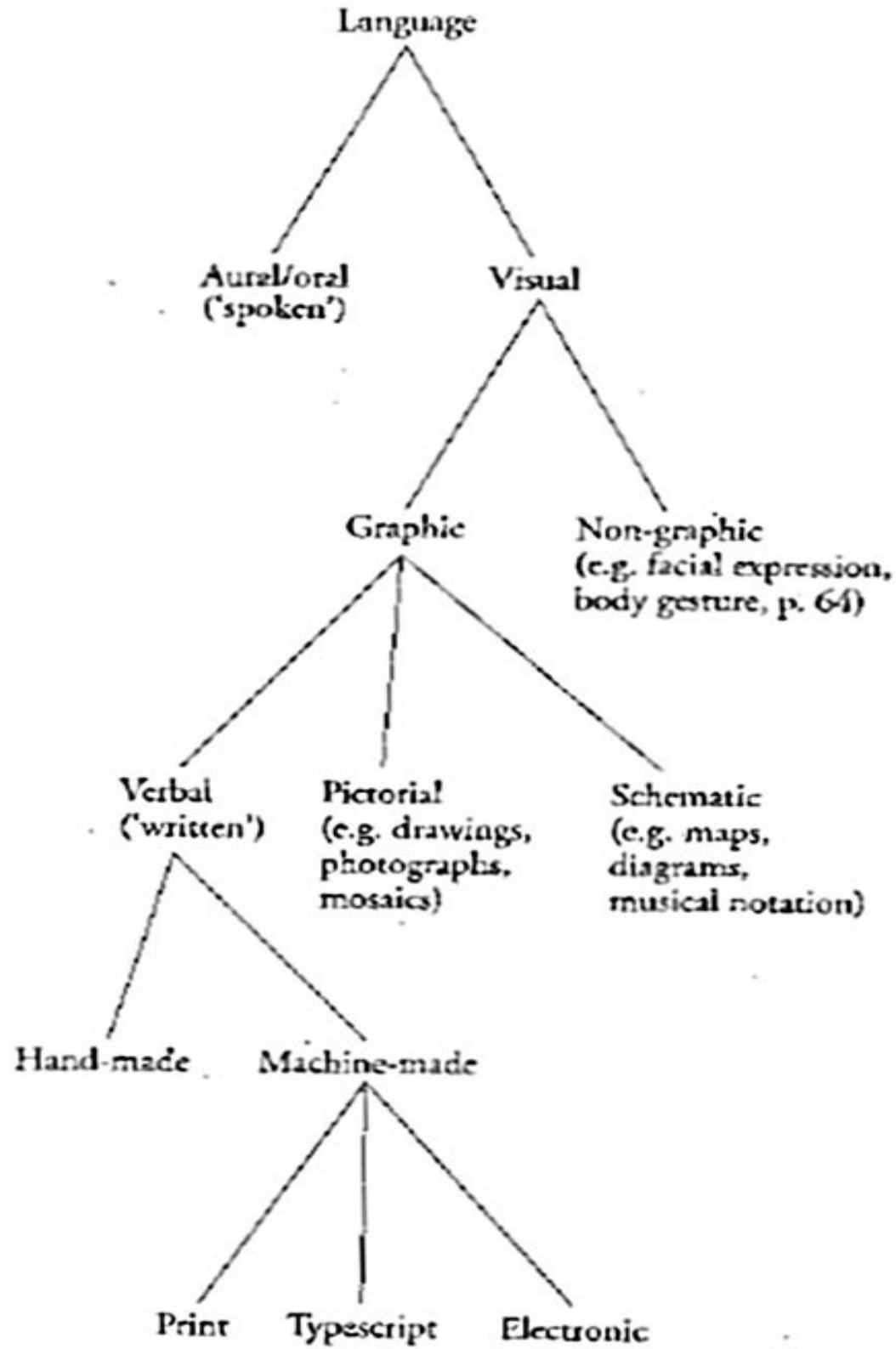
souhlasím s Petrem, to snad není možný, odkdy jsou modelky cennější lidé než ti ostatní??? Já sama už třetím rokem si přivydělávám modelingem, ale to mě neopravňuje k tomu, abych se povyšovala... kde to sakra ŽIJEM???

Komiks

Grafické vyjádření písma

- Jaká známe grafická vyjádření?
 - Technologie písma
- Nejde jen o samotné znaky, ale také konvenci zápisu
 - viz psaní data, vypisování adresy na obálku
- Text není jen přepis významu mluvených slov

Machine à imprimer les timbres.

Typy grafického vyjádření

- Čistě lineární
- Přerušené lineární (běžný text)
- Seznamy (jídelní lístek)
- Matrice (tabulky, formuláře)
- Lineární větvení
- Nelineární zobrazování
- Grafický symbolismus

Grafetika vs. grafologie

- Grafetika
 - analogie s fonetikou, grafém.
 - produkce a recepce jazykových značek na površích
- Grafologie
 - Analogická k fonologii
 - Jazykové kontrasty sdělované pomocí písma

Grafetika

- Média - papír, kost, keramika, plast, textil
- Hlavní oblasti grafického vyjádření
- rukopis, tisk, elektronika

Tisk a typografie

- Vynález technologie tisku (1453)
- Psací stroj (1867)
- Společenské důsledky vynálezu knihtisku
- Význam grafického designu

Grafologie

- Grafémy
 - Příklad: <a> A, a, *a*, A
- Alografy - užité varianty grafémů
- Speciální systémy psaní:
 - *Ortografie* (pravopis)
 - *Stenografie* (těsnopis)
 - *Kryptografie* (psaní tajným nebo šifrovaným písmem)
 - *Technografie* (specializované způsoby zápisu pro potřeby technických oborů)

Koexistence psaného a mluveného jazyka

- Pro porozumění psané řeči (textu) musí jedinec ovládat jazyk, kterým je text psán
- Nepoměr mezi rozšířením psaného a mluveného jazyka
- Konzervativnost psané formy

- Psaná vs. mluvená forma jazykového vyjádření
 - Která je důležitější?
 - Bylo první písmo nebo řeč?

- Historie
 - Dominance psané formy
 - Dominance mluvené formy
 - Kompromisní stanovisko: každá plní jinou funkci
 - Jakou?

- Psaní
 - především záznam faktů a komunikace
- Mluvení
 - sociální a fatická fce
- Kdy to neplatí?

Odlišnosti ps. a ml. jazyka

- Fónická vs. grafická substance
 - Rozdílnosti na přepisu záznamu mluveného slova.
- Hovor
 - časová ohraničenost, dynamičnost, pomíjivost, interakčnost, nepromyšlenost, opakování, horší konstrukce, spontaneita
- Psaní
 - prostorová ohraničenost, staticčnost, trvanlivost, jasnost, oddělenost jednotek, složitější konstrukce.

Václav Moravec:

Vy byste uvítal, vy byste uvítal účast prezidenta republiky?

Jiří Paroubek:

Samozřejmě, samozřejmě, protože o těch věcech je potřeba diskutovat. Myslím, že v pondělí pan prezident, aniž věděl, jaké, jaké jsou souvislosti celé té záležitosti, tak příliš rychle zaujmul stanovisko, které bylo negativní. Ale já jsem, já říkám, že jsem úmyslně zaujmul také stanovisko, které bylo, řekněme, pozitivní. Ne z toho, že bych byl nadšen, že došlo k takovému konfliktu, že je zhruba tři desítky zraněných lidí, zraněných technařů. Naopak, samozřejmě, že mně to velmi vadí, ale protože prostě si pak neumím představit, co by se stalo s policií, protože ...

WRITING model

- Writers
- Readers
- Instrumentalities
- Textualisation
- Interpretive context
- Norms
- Genres